

SVENSKA AKADEMIEN

Biobibliografisk notis

Den amerikanska poeten **Louise Glück** föddes 1943 i New York och är bosatt i Cambridge i Massachusetts. Hon har utöver sitt skrivande också varit verksam som lärare, numera vid Yale University i New Haven, Connecticut. Hon har alltsedan sin debut 1968 med *Firstborn* hört till de mest prominenta lyrikerna i den amerikanska samtidslitteraturen och har erhållit en lång rad prestigefulla priser och utmärkelser, däribland Pulitzer Prize 1993 och National Book Award 2014.

Louise Glück har givit ut tolv diktsamlingar och några volymer med essäer om poesi, och alla kännetecknas av en vilja att komma till klarhet. Barndomen, de nära relationerna till föräldrar och syskon, är en motivkrets som aldrig har lämnat henne i fred. I hennes dikter lyssnar jaget efter spåren av sin längtan och sina villfarelser, och ingen kan vara hårdare än hon mot jagets illusioner. Även om hon aldrig skulle förneka betydelsen av det självbiografiska stoffet är hon inte någon bekännande diktare. Glück söker det allmänmänskliga och finner det med hjälp av myter och klassiska motiv, som förekommer i de flesta av hennes verk. Rösterna från Dido, Persefone och Eurydike – den övergivna, den straffade, den bedragna – fungerar som masker för ett jag i förändring, lika personligt som universellt.

Med samlingar som *The Triumph of Achilles* från 1985 och *Ararat* 1990 (*Ararat*, 2019) banade sig Glück väg till en allt större publik i USA. Det är i *Ararat* som de tre egenskaper förenas som sedan ska känneteckna hennes skrivande: den intima motivkretsen, den stränga och genomborrande blicken och den säkra formkänslan. Glück har också påpekat hur hon plötsligt i och med denna bok upptäckte hur hon kunde använda vardagsspråket i poesin. Diktarens förrädiskt självklara tonfall är påfallande. Här möter oss nästan brutalt öppenhjärtiga bilder ur familjelivet. Det är avklarat, hänsynslöst och sorgtyngt, helt befriat från poetiskt utanverk.

Glücks lyriska röst är mycket särpräglad, men självfallet har hon viktiga föregångare. Det säger mycket om hennes egenart när hon i en essä framhåller den akuta tonen hos T.S. Eliot, konsten att lyssna på sig själv hos John Keats, eller förmågan att låta det osagda tala hos George Oppen. I sin stränghet och ovilja att acceptera enkla trossatser är hon besläktad med Emily Dickinson. I hennes dikt talar ett jag som vill bli förstått och som är lika passionerat som kompromisslöst i sin tanke.

Louise Glück är inte bara upptagen av livets irrfärder och sorgeämnen. Hon är också förnyelsens och pånyttfödelsens diktare som få andra, kanske för att språnget mot det nya hela tiden görs utifrån en djup känsla av förlust. I en av sina mest prisade samlingar, *The Wild Iris* från 1992 (*Vild iris*, 2020), för vilken hon mottog Pulitzer Prize, beskriver hon i dikten ”Snödroppar” livets mirakulösa återkomst efter vintern, här i översättning av Jonas Brun:

Jag trodde inte att jag skulle överleva,
utan kvävas av jord. Jag förväntade mig inte
att vakna igen, att märka
att min kropp i den fuktiga jorden
åter reagerade och efter så lång tid
ännu mindes hur man öppnar sig
i den tidigaste vårens
kalla ljus –

rädd, ja, men bland er igen
gråtande ja riskera glädje

i den nya världens raa vind.

Det bör tilläggas att detta språng mot förnyelse ofta tas med humor och bitande kvickhet. Samlingen *Vita Nova* från 1999 avslutas med orden: ”Jag trodde att mitt liv var avslutat och mitt hjärta krossat. / Sen flyttade jag till Cambridge.” Titeln anspelar på Dantes klassiker *La Vita Nuova*, som firar det nya livet i tecknet av hans musa Beatrice. Hos Glück firas snarare befrielsen från en kärlek som har slocknat.

Mästerlig är samlingen *Averno* från 2006 (*Averno*, 2017), som med visionär kraft ger den klassiska myten om Persefones fångenskap hos dödsjuden Hades en förbluffande giltighet. Titelnamnet är kratern väster om Neapel som för romarna var öppningen till underjorden. En höjdpunkt i Louise Glücks produktion är hennes senaste samling från 2014, *Faithful and Virtuous Night*, som belönades med National Book Award. Man frapperas åter av röstens närvaro och av den självklara diktionen, hur Glück närmar sig dödens motiv med grace och utan frätande desillusion. Hon skriver en drömlig, berättande dikt som återkallar minnen och resor, men bara för att stanna upp och vinna nya insikter. Världen är avförtrollad, men orden gör den åter magiskt närvarande.

Anders Olsson

Ordförande i Nobelkommittén

Bibliografi – ett urval

Verk på engelska

- Firstborn.* – New York : New American Library, 1968
- The House on Marshland.* – New York : Ecco Press, 1975
- The Garden.* – New York : Antaeus Editions, 1976
- Descending Figure.* – New York : Ecco Press, 1980
- The Triumph of Achilles.* – New York : Ecco Press, 1985
- Ararat.* – New York : Ecco Press, 1990
- The Wild Iris.* – Hopewell, N.J. : Ecco Press, 1992
- Proofs and Theories : Essays on Poetry.* – Hopewell, N.J. : Ecco Press, 1994
- The First Four Books of Poems.* – Hopewell, N.J. : Ecco Press, 1995
- Meadowlands.* – Hopewell, N.J. : Ecco Press, 1996
- Vita Nova.* – Hopewell, N.J. : Ecco Press, 1999
- The Seven Ages.* – New York : Ecco Press, 2001
- October.* – Louisville, Ky : Sarabande Books, 2004
- Averno.* – New York : Farrar, Straus and Giroux, 2006
- A Village Life.* – New York : Farrar, Straus and Giroux, 2009
- Poems 1962–2012.* – New York : Farrar, Straus and Giroux, 2012
- Faithful and Virtuous Night.* – New York : Farrar, Straus and Giroux, 2014
- American Originality : Essays on Poetry.* – New York : Farrar, Straus and Giroux, 2017

Verk på svenska

- Averno* / tolkning av Jonas Brun. – Malmö : Rámus, 2017. – Originaltitel: *Averno*
- Ararat* / översättning av Stewe Claeson. – Malmö : Rámus, 2019. – Originaltitel: *Ararat*
- Vild iris* / översättning av Jonas Brun. – Malmö : Rámus, 2020. – Originaltitel: *The Wild Iris*

Verk på spanska

- El iris salvaje* / traducción de Eduardo Chirinos. Texto en inglés y traducción en español. – Valencia : Pre-Textos, 2006. – Título original: *The Wild Iris*
- Ararat* / traducción de Abraham Gragera. Texto en inglés y traducción en español. – Valencia : Pre-Textos, 2008. – Título original: *Ararat*

Louise Glück : poesía selecta / traducción de Beverley Pérez Rego. – Caracas : Universidad Metropolitana, 2008

Averno / traducción de Abraham Gragera y Ruth Miguel Franco. – Valencia : Pre-Textos, 2011.
– Título original: Averno

Las siete edades / traducción de Mirta Rosenberg. Texto en inglés y traducción en español. – Valencia : Pre-Textos, 2011. – Título original: The Seven Ages

Vita nova / traducción de Mariano Peyrou. Texto en inglés y traducción en español. – Valencia : Pre-Textos, 2014. – Título original: Vita Nova

Praderas / traducción de Andrés Catalán. Texto en inglés y traducción en español. – Madrid : Pre-Textos, 2017. – Título original: Meadowlands

Verk på tyska

Averno : Gedichte / übersetzt von Ulrike Draesner. – München : Luchterhand, 2007. –
Originaltitel: Averno

Wilde Iris : Gedichte / übersetzt von Ulrike Draesner. – München : Luchterhand, 2008. –
Originaltitel: The Wild Iris

Sekundärlitteratur

Dodd, Elizabeth, *The Veiled Mirror and the Woman Poet : H.D., Louise Bogan, Elizabeth Bishop, and Louise Glück*. – Columbia : University of Missouri Press, 1992

Gosmann, Uta, *Poetic Memory : The Forgotten Self in Plath, Howe, Hinsey, and Glück*. – Madison : Fairleigh Dickinson University Press, 2012

Harrison, DeSales, *The End of the Mind : the Edge of the Intelligible in Hardy, Stevens, Larking, Plath, and Glück*. – New York : Routledge, 2013

Keller, Lynn, “‘Free of Blossom and Subterfuge’ : Louise Glück and the Language of Renunciation” in *World, Self, Poem : Essays on Contemporary Poetry from the “Jubilation of Poets”* / edited by Leonard M. Trawick. – Kent, Ohio : Kent State University Press, 1990

Keniston, Ann, *Overheard Voices : Address and Subjectivity in Postmodern American Poetry*. – New York : Routledge, 2006

Morris, Daniel, *The Poetry of Louise Glück : A Thematic Introduction*. – Columbia : University of Missouri Press, 2006

On Louise Glück : Change What You See / edited by Joanne Feit Diehl. – Ann Arbor : University of Michigan Press, 2005

- Simic, Charles, *The Renegade : Writings on Poetry and a Few Other Things*. – New York : George Braziller, 2009
- Upton, Lee: *Defensive Measures : The Poetry of Niedecker, Bishop, Glück, and Carson*. – Lewisburg : Bucknell University Press, 2005
- Upton, Lee, *The Muse of Abandonment : Origin, Identity, Mastery, in Five American Poets*. – Lewisburg : Bucknell University Press, 1998
- Vendler, Helen, “Flower Power : Louise Glück’s *The Wild Iris*” in *Soul Says : On Recent Poetry*. – Cambridge (Mass.) : Harvard University Press, 1995
- Vendler, Helen, “Louise Glück” in *Part of Nature, Part of Us : Modern American Poets*. – Cambridge (Mass.) : Harvard University Press, 1980 [7th ed. 1996]
- Vendler, Helen, “Louise Glück, Stephen Dunn, Brad Leithauser, Rita Dove” in *The Music of What Happens : Poems, Poets, Critics*. – Cambridge (Mass.) : Harvard University Press, 1988